

jenje človeka od človeka morebiti ne manj, kot loči govor človeka od živali.

T. Metelko sam je spremenil poznej svojo misel, ker a) v besedi človek je vse drugačna končnica, kot v drugih p. davek; rod. davka, stavek, rod. stavka, človek pa rod. človeka; b) ljudske ali narodske imena se posnemajo po jeziku ne pa po životu (cf. Slovenec, Nmec, Vlah). — Po tem misli menda Metelko, da je človek iz celo integer (ganz, gleichsam vollkommen) in vek govor (das Reden, skr. vak reden, vakas die Rede). Po Dolenskem je še znan pregovor: Breg jemlje vek (das Bergsteigen benimmt die Sprache); nevéčen je, kdor težko govori. Človek pa je, kdor ima cel vek ali kdor razločno, razgovetno govori (cf. stsl. vet' proprie verbum, sermo; pactum, consilium; véštati loqui, consilium dare; croat. serb. večati consilium habere).

U. Pa tudi slovenski večati t. j. vpiti (schreien), glasno govoriti. Kedar pridemo na svet, znamo vekati in jokati; govoriti pa ne znamo, le po živalski bečimo, pravi Herder. — Posebno me veseli, kar kaže Miklosič, da je v stsl. tudi v množnem številu se rabilo: človeci. Sedaj se v dvojnem še sploh rabi človeka, — ov, — oma . . , v množnem si pa nekteri ne upajo skorej ter pišejo raji ljudje.

T. Čemu bi delali razloček, dokler se da pisati praviloma in tujcem je zlasti vstreženo, kteri velikrat pišejo človeki — ci, — kov, — om, i. t. d.; domači že umejo in se kmali privadijo. Tudi Nmec, dasiravno mu rabi v množnem številu Leute, piše pravilno Mensch — Menschen, Mann — Männer.

U. Celo nemški „man“ se sloveni s samostavnikom človek, kedar se z njim zamenjati dá, n. pr. Človek ne živi, da bi jedel, ampak le jé, da živeti more; s tretjo množno osebo v tvorini pa, kedar je toliko, ko „ljudje“, n. pr.: Novo vino devajo v nove mehove. Met. —

Kako bi se vsi Slovani najlože naučili vseh slovanskih jezikov. *)

Spisala naj bi se za vsak slovansk narod taka slovnica ki bi, kolikor mogoče na kratko, razkazovala enakosti in različnosti vseh drugih slovanskih jezikov, in sicer:

*) Ta misel je res lepa in hvale vredna; toda — ali boče kdaj djanjska in resnica, sam Bog vé! Dokler po naših gimnazijah in realkah toliko raznoterega in nedjanjskega razlagajo, dokler nam za slovensčino skozi in skozi

1. za Slovence, v slovenskem jeziku pisana, naj bi kazala, v čem je enak slovenski jezik hervaškemu (ali serbskemu), potem českemu, poljskemu in ruskemu, in v čem se od njih razlikuje;

2. za Hervate ali Serbe, v njih jeziku pisana, naj bi razkazovala ravno to od slovenskega, českega, poljskega in ruskega jezika;

3. za Čehe, v češčini pisana, naj bi razlagala vse to od hervaškega, slovenskega, poljskega in ruskega jezika;

4. za Poljce, poljski pisana, naj bi spet razkazovala enakosti in različnosti vseh družih slovanskih jezikov s poljskim, in

5. za Ruse, v ruščini pisana slovnica, naj bi ravno to razlagala od vseh družih slovanskih jezikov.

Taka slovnica naj bi se potem v dotični deželi vpeljala po vseh gimnazijah in realkah. Slovenska taka primerjavača slovnica po slovenskih deželah, hervaško-serbska po Hervaškem itd. Šolska mladina bi se po tej poti igraje naučila vseh slovanskih jezikov toliko, da bo lahko razumela vsako slovansko delo. Tako bi postala cela slovanska literatura lastnina vseh Slovanov skup in vsacega slovanskega naroda posebej, in ne bi trebalo toliko tujim knjigam v slovanske kraje poti odpirati, a domačim slovanskim je zapirati.

Po tem načinu bi tudi najbolje razvidili, kako se ima slovansko narečje slovanskemu bližati, da dosežemo tudi mi Slovani skoraj to, kar so dosegli pred nami vsi omikani narodi, to je — en občen jezik. Do tistihmal pa bi saj vsak omikan Slovan razumel vse slovanske narečja. In tako bi bile široke vrata odperete vsaki slovanski knjigi. „Novice“. (Val. Lušnik.)

P a š n i k.

Nekaj o domačem pravilnem jeziku. Nekteri učitelji razgrinjajo v šoli že pervincem vse svoje jezikoslovne

boljših učiteljev ne dajo, dokler se ti, kar jih je dobrih, s slovensčino ne morejo ponašati, temuč se morajo za njo še le bati, dokler se učenci sploh slovensčine same bolje ne učijo, dokler se pridnim in radovednim celó ne pomaga, da bi se soznali s katerim bližnjim slovanskim jezikom, p. s brovaško-serbskim, českim i. t. d., dotlej lepa misel ostane le misel, in dotlej omenjena slovnica tudi v očitne učilišča mógla ne bo. Pri tej priliki bi radi tudi mi priporočili učencem in šolam, kar piše po „Danici“ č. g. dopisnik iz Slatine: Cesarovič Radolf govori prav dobro nemški, madjarski, laški in česki jezik. Ali ni le-tá prvi avstrijski učenec prelep zgled učencem in šolam, da naj bi se v mnogojezični Avstrii učili nekoliko več domačih, vsak dan potrebnih, in nekoliko manj starih jezikov, n. pr. greškega, ki se tako malo v življenji rabi?

Vredn.